

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกระเทียมของเกษตรกรในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาจากเกษตรกรที่ปลูกกระเทียมโดยผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ปลูกกระเทียมในพื้นที่ 4 ตำบล ได้แก่ตำบลช่อแล ตำบลอินทจิล ตำบลบ้านเป่า ตำบลแม่หอพระ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่กำหนดขึ้น คือ ต้องเป็นเกษตรกรที่ปลูกกระเทียม และอยู่ในเขตพื้นที่ 4 ตำบล ของอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 573 ราย โดยจะใช้ตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 172 ราย ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์¹ จากเกษตรกรตำบลช่อแล 90 ราย ตำบลอินทจิล 302 ราย ตำบลบ้านเป่า 120 ราย และตำบลแม่หอพระ 61 ราย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้ทำวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ จะแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกกระเทียมในอำเภอแม่แตง ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูก การใช้เงินทุน ปัญหาและอุปสรรคด้านการปลูก

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยในการปลูกกระเทียม

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต รายได้ ผลตอบแทนการจำหน่ายกระเทียม

3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประสานงานโดยตรงกับผู้ที่เกี่ยวข้องในอำเภอ ประธานสหกรณ์ผู้ปลูกกระเทียม เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลและแจ้งกำหนดการในการเก็บข้อมูลให้สมาชิกได้ทราบอย่างทั่วถึง
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาและสถานที่ที่นัดหมายจนครบจำนวนสมาชิกที่ต้องการแล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ ประมวลผล แปลความ สรุปและเขียนรายงานผลการวิจัย

¹ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2535) : หน้า 38.

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 172 ตัวอย่าง จาก 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลช่อแล ตำบลอินทขิล ตำบลบ้านเป้า และตำบลแม่หอพระ เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอแม่แตงว่าเป็นเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม ในเขตอำเภอแม่แตง

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) ซึ่งจะใช้ตารางเพื่ออธิบายสภาพทั่วไปรวมทั้งสภาพการผลิต ปริมาณการผลิต ระดับราคาผลผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ เช่น การหาต้นทุนการปลูกกระเทียมเฉลี่ย และหาผลตอบแทนของการปลูกกระเทียม

3.6 ทฤษฎีต้นทุนที่เกี่ยวข้อง

1. ส่วนประกอบของต้นทุนของการผลิตสินค้าหรือบริการมีดังต่อไปนี้

(1) วัตถุดิบ (Material)

- วัตถุดิบทางตรง (Direct material) หมายถึง สิ่งของที่ถูกนำมาเปลี่ยนสภาพหรือประกอบขึ้นเป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยมีลักษณะสำคัญสองประการ คือ ต้องเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสินค้า และสามารถคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้โดยตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในเรื่องพันธุ์กระเทียม

- วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect material) หมายถึง สิ่งของที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้า แต่เป็นส่วนประกอบจำนวนน้อย และยากที่จะคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้โดยตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในเรื่องวัสดุคลุมแปลง วัสดุที่ใช้ในการมัดและการเข้าจุก

(2) ค่าแรงงาน (Labor) คือ จำนวนเงินที่กิจการต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่คนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงมีหลายลักษณะ เช่น ค่าแรงงานรายเดือน ค่าแรงงานรายชั่วโมง ค่าแรงงานรายหน่วยสินค้า ซึ่งโดยปกติจะแยกค่าแรงงานเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) หมายถึง ค่าแรงงาน ที่เกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งต้องมีลักษณะสำคัญสองประการคือ เป็นแรงงานที่จ่ายให้คนงานที่ทำหน้าที่ผลิตสินค้าโดยตรง และสามารถคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้โดยตรง ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินเพื่อทำสวน ค่าแรงงานในการปลูก ค่าแรงงานในการดูแลรักษา และค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว

- ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) หมายถึง ค่าแรงที่กิจการจ่ายให้คนงานในโรงงานที่ไม่ได้ทำหน้าที่ผลิตสินค้าโดยตรง ซึ่งยากที่จะติดตามมาคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหนึ่งหน่วยใดได้แน่นอนและชัดเจน

(3) ค่าใช้จ่ายการผลิตหรือ โสหุ่ยการผลิต หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory overhead หรือ Manufacturing overhead หรือ Indirect manufacturing costs) หมายถึง ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งไม่สามารถจัดเป็นวัตถุดิบทางตรง หรือค่าแรงงานทางตรงได้ อันเป็นการจ่ายเพื่อให้การผลิตเป็นไปได้อัตโนมัติ หรือเป็นไปด้วยความสะดวกขึ้น ดังนั้นภายใต้หัวข้อค่าใช้จ่ายการผลิตจึงประกอบด้วยรายการที่มีลักษณะเป็นต้นทุนทางอ้อมของสินค้า ซึ่งไม่สามารถจัดเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดได้อย่างแน่นอนชัดเจน รายการที่จัดเป็นค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่

- วัตถุดิบทางอ้อม
- ค่าเช่าและภาษีที่ดิน
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสวนกระเทียม
- ค่าปุ๋ย
- ค่ายาปราบศัตรูพืช
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

แต่องค์ประกอบของต้นทุนการปลูกในที่นี้ไม่ได้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขายและดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้เงินมาทำสวนกระเทียม

2. การจำแนกต้นทุนสามารถจำแนกตามพฤติกรรมต้นทุน ดังนี้

(1) ต้นทุนผันแปร หรือต้นทุนแปรได้ (Variable Cost)² หมายถึง ต้นทุนซึ่งซึ่งมีจำนวนรวมเปลี่ยนแปลงขึ้นลงเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณกิจกรรม จึงมีผล ทำให้ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคงที่ไม่ว่าปริมาณของกิจกรรมจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ซึ่งสามารถติดตามได้โดยง่ายว่าเป็นต้นทุนของแผนกใด และสามารถคำนวณต้นทุนเข้าในหน่วยคิดต้นทุน (Cost Object)

(2) ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)³ หมายถึง ต้นทุนที่มีจำนวนรวมไม่เปลี่ยนแปลงภายในช่วงที่พิจารณา (Relevant Range) แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณกิจกรรมไปในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลง ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยเปลี่ยนแปลงปริมาณกิจกรรม กล่าวคือ ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยจะลดลงเมื่อปริมาณกิจกรรมสูงขึ้น และต้นทุนคงที่ต่อหน่วยจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณกิจกรรมลดลง ซึ่งต้นทุนคงที่ไม่ได้คงที่ตลอดไป เพราะในระยะยาวต้นทุนทุกประเภทจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และระบบการผลิต

² ดวงมณี โกมารทัต, การบัญชีต้นทุน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 38.

³ เรื่องเดียวกัน

3. การคำนวณต้นทุนการปลูกกระเทียม คำนวณ ได้ดังนี้

(1) ต้นทุนในการปลูกกระเทียม คำนวณได้จาก วัตถุประสงค์ทางตรง บวกค่าแรงงานทางตรงบวก ค่าใช้จ่ายในการผลิต

(2) ต้นทุนในการปลูกกระเทียมต่อกิโลกรัม คำนวณได้จาก ต้นทุนในการปลูกกระเทียม หารด้วยปริมาณผลผลิตกระเทียม โดยใช้วิธีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก

4. ผลตอบแทนจากการปลูกกระเทียม มีการวิเคราะห์ ดังนี้⁴

(1) อัตรากำไรต่อต้นทุน หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วกับต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าทั้งสิ้น

(2) อัตราส่วนของกำไรต่อค่าขาย หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วเทียบกับรายได้ที่เกิดจากการขายสินค้านั้น

(3) อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน(Return on Investment Ratio)หมายถึง อัตราส่วนที่เกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วเทียบกับสินทรัพย์ถาวรที่ใช้ในกิจการทั้งสิ้น

⁴ใบญจวรรณ รักษ์สุธี, การเงินธุรกิจ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530), หน้า